

Vali Mutlu: Arkadaşlar gaz vermeyin

PINAR ÖGÜNÇ

Türkiye / 15/06/2013

Bir sürü insan şu cümleyi kurabilir: 'Dün gece Vali'yle sabahladık.' Mutlu'yla geceyarısı Dolmabahçe'de buluştuk. Ayrıldığımızda sabahtı.

Büyük çoğunluğu erkek 20'lerinde 150'ye yakın insan, şehirlerinin valisiyle sabahladı dün. Kulağa biraz tuhaf geliyor. Cep telefonu numarasını Twitter'dan duyurduktan sonra hattı kilitlemiş İstanbul Valisi Hüseyin Avni Mutlu'nun. Asistanı bir ara, çalan telefonu açınca dört ayrı kişinin sesinin geldiğini söylüyordu. O derece... Zaman zaman yazdığı pastoral ve lirik mesajlarıyla yabancı olmadığı sosyal medyadan bir de duyuru yapmıştı Mutlu. 'Çevreci gençlere' bir çağrıydı bu. Önce 'Parkta mı buluşalım, dışarıda mı?' minvalindeydi niyet; sonra randevu kesti: Gece 12.00'de, Dolmabahçe'de.

Tam o saatte, Dolmabahçe Sarayı'nın kapısına dizi dizi sıralanmış kameralar vardı daha çok. Meğer ilk 40 kişilik grup çoktan içeri, Milli Saraylar'a bağlı kafeye alınmış. Sonra bir o kadar, derken bir o kadar daha...

'Müdahale yok dediniz'

Çay, kahveden pizza, meyve ikramına kadar, balkonunda misafir ağırlayan ev sahibi gibiydi Vali. Sıklıkla bu buluşmanın öneminden, insanların birbirini dinlemesinin faydelerinden söz etti. Buna bir strateji diyen olabilir, sabah 5'e kadar ilgisi düşmeden dinledi de gerçekten. Kimi zaman gayet dolaysız sorulan soruların etrafından nasıl dolanacağını bilecek kadar tecrübeli bir idareciydi, bunu zaten tahmin edebiliyoruz.

Kimi kaskıyla, kimi cebinde maskesiyle, kimi benim gibi çantasında sirkeyle gitmiş. Çoğu öğrenci; Çağlayan'da yaşananları soran bir avukat da söz aldı, doktor da. 12 yaşındaki kızıyla gelen esnaf da vardı, çocuğuyla her gün güle oynaya 'gaz yemeye' giden bir anne de.

Neler konuşuldu? Muhafazakâr ve milliyetçi bir aileden geldiğini söyleyen bir genç kadın, kendisini nasıl 'Yeter artık' noktasında bulunduğunu ve bir gün iş kıyafetleriyle Taksim'e geldiğini anlattı. Kendi kişisel devrimlerine neden olduğu için Başbakan'a teşekkür etti. Vali "Siz böyle hissediyorsanız demek karar mekanizmalarımızda ifade hürriyetinin kullanımı açısından sıkılık var. Bundan ders çıkarmamız gerekir" diye karşılık verdi.

Vali çıkışta kameralara parkı boşaltmaktan söz edenleri anmış olabilir. Ama içeride "Bir kazanım elde etmeden parktan çıkacağımızı mı sanıyorsunuz?" sorusuna "Kimsenin bir mağlubiyet hissetmeden, mutlu çıkmasını isterim" de demişti. "O parktan çıkarsak başka bir yerde toplanacağımızı biliyor musunuz peki? Çünkü biz artık birbirimizi bulduk" diyen kadını da ekleyeyim.

Birkaç kez yineleni: "Müdahale olmayacak diye tweet attınız. Ama sonra..." Tepesinden biber gazı kapsülü geçenler, arkadaşı yaralananlar... Bu, Vali'den ciddi biçimde hesabı istenen bir konuydu. Güven o kadar sarsılmış ki, sesi çatalanıyordu, elleri titriyordu soranların. Vali için de zor bir cevap oldu. "Benim müdahale olmayacak demem, polislin parka

girip 'Hadi artık buradan çıkın' demeyeceğiydi. Çevreden atılan gazların tabii ki içeri etkisi olur. Bunun müdafaasını yapacak değilim, hedeflediğimizin dışında bir tablodur. Özür beyanıysa, bunu da yaparım" dedi örneğin. Bundan sonra zaten upuzun bir biber gazı bahsi açıldı. Bir yanda gecenin ayazıyla denizin üzerinde bir sis bulutu gittikçe büyüyerek dans ediyor, diğer yanda biber gazı konuşuluyor... 'Hedef gözetererek atış yapan', 'öldürmek ister gibi biber gazı atan', 'kask numarasını bantlayan', 'şiddet uygulayan' polis konusunda Vali gerçekten sıkıştırıldı.

Soruşturma bahsinde topu 'yargının alanı'na, İçişleri Bakanlığı'nın soruşturmasına attı. 'Elinizdeki bütün fotoğrafları verin' ne kadar gerçek bir çağrı olacak, bunu hem katılımcıların, hem de Vali'nin takibi gösterecek. Neden kimsenin açığa alınmadığı, neden yetkisi dahilinde biber gazının bu denli yoğun kullanımına izin verdiği gibi sorulara ise "Evet, atanı da, yiyeni de rahatsız ediyor" gibi çok net olmayan cümlelerle ya da yetkisinin sınırlarıyla cevap verdi vali. Özellikle bir doktorun, hücre yapısını bozduğu ve kanserojen içerdiği bilinen biber gazı kullanımına dair "Lütfen durdurun. Vebali sizin" uyarısından sonra, gösteriler için biber gazı dışında başka materyaller üzerinde çalışıldığını söyledi. 'Marjinal gruplar ve yasadışı örgüt üyelerine' mahsus bu yeni materyal, 'Sessiz Bekçi' adlı, kısa süreli felç etkisi yaratan manyetik dalga aleti miydi acaba? Hayır, ben soru hakkımı, zaten söz alabilmek için birbirini yiyen direnişçilere bırakmışım, hiç sormadım.

Marjinaller ve diğerleri

'Çapulcu' ve 'ayyaş' konularında Başbakan'ın yanlış anlaşıldığını söylese de bu, Vali'nin kimseyi ikna edemediği bir başlıktı galiba.

Birkaç kez gelen "İstifayı hiç düşündünüz mü?" sorusunun sıkıcı cevabı, araya giren "İstifa etseydiniz kahraman olurdunuz", "Arkadaşlar gaz vermeyin" diyaloguyla bir miktar canlandı. "Bakın gazın zararlarından konuşuyoruz" dedi sonra gülerken.

Mutlu, bir ara muhtemelen mühim bir telefon görüşmesi için 10 dakikalığına masadan ayrıldı. Giderken "Ankara Valisi'ni de arar mısınız? Şu an evlere gaz atıyor" diye seslendi biri. Ankara'da süren polis şiddetini anımsatan biri daha olmuştu.

31 Mayıs'ta emri kim verdi? Mutlu, Topçu Kışlası değil, yayalaştırma projesinde yapılacak yol genişletme çalışmasından haberi olduğunu ama müdahalenin şiddet görüntüsüne imkân vermeyen bir şekilde önceden toplumla paylaşılması gerektiğini söyledi. Sitemi de "Halaskârgazi'de 60 ağaç kesilirken neredeydiniz?" oldu. Neyse ki, yıllardır birbiri üzerine damlayan kentsel dönüşüm projelerini, durdurmak için verilen mücadeleyi anımsatan, Vali'nin 'Ne oldu da bir sabah çevreci oldunuz' göndermesini yanıtlayan biri vardı masada.

Bu arada özellikle daha genç katılımcılarda ekseriyetle kendilerini 'marjinallerden', 'örgütlerden' ayırmaya gayretli bir dil hâkimdi diyebilirim. Kimilerinin kullandığı 'eğitilmiş', 'kaliteli' sıfatları aklımda kaldı; özgürlük en temel talepti. Öcalan bayraklarından duyduğu rahatsızlığı dile getiren de vardı, ardından "O zaman ovaya inip nasıl siyaset yapacaklar?" diyen de. Çıkışta şu cümleleri de duydum: "Ben ilk kez kendimi bir birey gibi, bir kadın gibi, özgür bir insan gibi hissediyorum. Kürtlerden çok şey öğrendik. Parkta da bütün gün halay çekiyorlar kendi hallerinde, hiçbir şeyi de yüzümüze vurmuyorlar. Bu o kadar önemli ki..."

Gün ağarmaya yakın, biraz da yorgunluktan iki kez dili sürçtü Vali'nin. Parkta buluşma için "Mail adresimi vereyim" yerine, "Hesap numaramı vereyim" dedi. İstifa ederse maaşını toplamayı öneren çıktı. İkincisinde de "Bu ülkenin valisi olarak" dedi yanlışlıkla. İmalı gülüşmeler yükseldi. İlk kez geçilen bir yol değildi.

Bilmiyorum bir siyasi figürün, bir resmi otoritenin görmesine, dinlemesine duyulan büyük ihtiyaçtan mı, özellikle daha gençlerden gayet sert sorular soranların bir kısmında dahi, sona doğru bir aşırı sevecenlik hasıl oldu. Ortalık Mutlu'nun tweet'lerine benzedi. Her şeye rağmen önemli bir buluşmaydı; kayda geçmeliydi.

Vali, haksızlık olmasın diye sadece TRT'nin kamerası için onay almış ilk gelen gruptan. Sonra hem özel bir TV kanalı, hem de akıllı telefonundan canlı yayın yapanlar biraz tartışmaya neden oldu. Galiba bu görüntülerin özel kanallara parayla satılmasından endişe ediyordu. İlk günden Gezi'yi görmeyen TV'leri protesto etmek için, sabah bir grup genç, penguen yürüyüşüyle çıktı kapıdan. Zira kameralar beklemedeydi.

Sabah 6'ya doğru Gezi Parkı'na gittiğimde hayat başlamış, Başbakan'la görüşmenin sonuçları tartışılmaktaydı. Bir ara meydana yürüdüm, birkaç kişi direnişte ölenler için yakılan mumları tazeliyor, anıtın önünde çalmaya akşam 21'de başlayan piyanist, hâlâ devam ediyordu. Hemen yanda da vazifeleri anıta afiş asılmasını engellemek olan polislerle beş-altı kişi muhabbetinde. Biri diyor ki "Atarken gerçekten 45 dereceye bakıyor musun?". Bir kadın atarken tam ne hissettiğini soruyor. Öyle ya da böyle, cevap da geliyor. Bir polisi "Evet, maaşlıysan işçisin, ne var", karşısındakini de "Evet, hepimiz işçiyiz işte. Sen de işini yapıyorsun tamam ama niye yapıyorsun?" derken duydum. O sırada biri getirip herkese simit ikram etti, piyano devam ediyordu. Böyle bir sabah oluvermişti.